

ФЕДОРОВА Марина

завідувач відділу краєзнавства

Полтавська обласна універсальна наукова бібліотека імені Івана Котляревського

РЕГІОНАЛЬНІ ЕНЦИКЛОПЕДИЧНІ ВИДАННЯ ПОЛТАВЩИНИ

У дослідженні зроблено спробу розглянути та охарактеризувати регіональні енциклопедичні видання Полтавщини. Зроблено висновок, що такі видання є цінним здобутком духовного гуманітарного розвитку регіону, засобом зберігання знань про минуле та сучасне життя малої території, про історію та культуру полтавського регіону.

Ключові слова: Полтавська ОУНБ ім. І. П. Котляревського, Полтавіка, «Енциклопедія мистецтва Полтавщини», «Словник мистців Полтавщини», «Енциклопедія полтавського футболу», «Книга Пам'яті лікарів Полтавщини», Хорольщина, Пирятинщина.

Енциклопедії самі собою не з'являються —
вони мають своїх мудрих творців
(Олесь Гончар)

За твердженням окремих науковців, підготовка будь-якого енциклопедичного проекту окремої території – одна з найважливіших умов подальшого розвитку регіональної науки, що допомагає якнайкраще збагнути різні аспекти життя в регіоні. Особливістю регіональних енциклопедій та їхніх перспектив є те, що вони достовірно, неупереджено і всебічно висвітлюють той чи інший регіон. Регіональні енциклопедії – це інформаційні джерела, завдання яких – сформуванню загальний образ регіону. При цьому, за словами С. Лісіної, образ регіону формується вже самим фактом наявності або відсутності регіональної енциклопедії [7: 271].

Полтавщина вагомо репрезентує українську історію, науку, культуру, а регіональні енциклопедії нашого краю є виключно цінними джерелами відомостей про минуле та сьогодення. У них міститься найрізноманітніша інформація з історії, географії, етнографії, економіки, культури, мистецтва, демографії, фольклору та ін. До більшості регіональних енциклопедій Полтавщини включено біографічні дані про людей, життя і діяльність яких були пов'язані з полтавським краєм. Унікальності матеріалам, надрукованих в регіональних енциклопедіях, додає те, що більшість з них складено на основі вивчення невідомих досі документів із регіональних архівів і підготовлено в результаті багаторічних кропітких розвідок місцевих вчених і краєзнавців.

У типологічному відношенні регіональні енциклопедії Полтавщини можна поділити на: універсальні («Полтавщина», 1992); галузеві (історичні, географічні, етнографічні; *Енциклопедія полтавського футболу (1909–2010)*», 2010); біографічні – матеріали про людей, пов'язаних з краєм («Миргородський мистецький словник (кінець XVII – початок XXI сторіччя)»), тематичні («Полтавіка. Полтавська енциклопедія»). Перейдемо безпосередньо до характеристики наявних регіональних енциклопедичних видань полтавського краю.

Першою універсальною енциклопедією є довідник «Полтавщина» (1992), присвячений минулому і сучасному Полтавщини, що містить понад 3 тис. статей-довідок. У них зосереджені відомості про міста і села, вулиці, площі, про найважливіші історичні події, про установи та організації, товариства, гуртки, основні промислові підприємства, заклади освіти, науки й культури, спортивні споруди тощо. Видання знайомить читача з пам'ятками архітектури, природи й меморіальними об'єктами. Також містяться матеріали про осіб, життя і діяльність яких пов'язані з Полтавщиною. Видання доповнює хронологічна таблиця головних подій з історії регіону. У книзі 192 кольорові ілюстрації, 16 карт на вклейках, близько 300 текстових ілюстрацій, 60 історичних карт-документів та картосхем [11: 3]. Статті у довіднику розміщені за алфавітом. Щоб уникнути повторень матеріалу в споріднених статтях застосовано систему посилань. Назви статей, на які зроблено посилання, виділено курсивом. Однойменні статті подані під одним терміном і систематизовані за алфавітом населених пунктів. Здебільшого статті систематизовані за географічною ознакою. У тих випадках, коли до складу назви чи підприємства не входить географічна ознака, статті подані за їх назвами. Оскільки довідник присвячений області в цілому, в підтекстовках до ілюстрацій на першому місці подано назву населеного пункту, потім – назву пам'ятки. Якщо фото конкретної пам'ятки вміщено в іншій статті, то в ній на цю пам'ятку зроблено посилання.

У 1993 році у м. Гадячі вийшов короткий біографічний словник «Видатні люди Полтавщини» Миколи Петренка, в якому стисло подано біографії відомих людей, уродженців Полтавської області. Статті розміщені в алфавітному порядку, допоміжного довідкового апарату немає.

Біобібліографічний довідник Петра Ротача «Розвіяні по чужині: полтавці на еміграції» (1998) вміщує відомості про полтавців трьох еміграційних періодів. Спершу це були борці проти самодержавства і колоніальної політики щодо України, потім – діячі Української Народної Республіки і, нарешті, ті, хто не бажав жити в тоталітарних умовах сталінського режиму. Вся інформація у книзі розміщена за алфавітним принципом. Довідник містить коротку біографічну довідку, до деяких персоналій додається фото або малюнок та невеликий бібліографічний список.

Енциклопедичний довідник «Їм крила дала Пирятинщина» (2000) містить біографічну інформацію про вчених, істориків, письменників та інших відомих людей, які народилися у цьому краї. Прізвища подано в алфавітному порядку. Більшість статей супроводжують фото. У кінці книги – перелік народних колективів художньої самодіяльності із зазначенням дати створення колективу, прізвища очільника та основних етапів творчості.

«Словник мистців Полтавщини» (2002) відомого полтавського вченого-мистецтвознавця Віталія Ханка – це перше енциклопедичне видання, де зібрано всі доступні на сьогодні біографічні, фахові, послужні відомості, а також перелік творчих здобутків, участі в художніх виставках, нагороди і відзнаки знаних у краї діячів культури і мистецтва – архітекторів, містобудівників, носіїв народного, ужиткового й образотворчого мистецтва, подвижників історії, теорії й критики мистецтв. У ньому подано понад 560 статей. Словник охоплює не лише імена тих діячів, які відомі широкому загалу із друкованих джерел, а й призабутих імен чи заборонених за часів радянської влади. У Словник включено прізвища тих мистців, які проживали і працювали на історичних теренах Полтавщини за часів існування козацьких полків – Гадяцького, Зіньківського, Лубенського, Миргородського, Переяславського, Полтавського, Прилуцького; намісництва (XVIII ст.), Полтавської губернії (з 1802 р.) та Полтавської області (з 1937 р.). Статті розміщені за абеткою, в них, окрім загальних даних і характеристики творчої діяльності, подана бібліографія про діяча. Інформація про мистецькі родини об'єднана в одну статтю. У статтях, в яких висвітлюється діяльність родів чи родин мистців, застосовано хронологічний принцип, а не абетковий. Автор до статей додає посилання на літературу (в окремих випадках література відсутня). Біографічні дані відшукувалися з книжкових та періодичних видань, архівних документів, особових справ та особисто від родичів мистців. Фактичний матеріал автор дозбирував упродовж трьох десятиліть. Велосю особисте листування і спілкування під час польових експедицій, а також на основі даних, отриманих від сільських і селищних Рад, РАЦСів, бібліотек, музеїв. Кожна стаття в Словнику містить коротку творчу біографію (навчання, участь у виставках, перелік головних творів, названо музейні збірки, де вони зберігаються), вказуються основні друковані джерела [19: 4-6].

Ще один енциклопедичний словник Віталія Ханка – «Миргородський мистецький словник (кінець XVII – початок XXI сторіччя)» – виданий у 2005 році. Автор передмови – доктор історичних наук С. Білокінь стверджує: «...словник В. Ханка наочно показує, який плідний цей напрям досліджень. Просто вражає, як багато народних митців зареєстрував сучасний вчений на одній лишень Миргородщині...» [18: 4]. У статтях, розміщених за алфавітом, окрім біографічних даних, переліку творів і характеристики творчої діяльності, подається література. До деяких довідкових статей вказівки на літературу відсутні. Словник має допоміжний науково-пошуковий апарат: список скорочень, список скорочення назв періодичних і книжкових видань, географічний покажчик, реєстр персоналій та реєстр навчальних закладів, майстерень, артілей, підприємств, цехів на Миргородщині (кін. XVII – поч. XX ст.). Необхідність останнього зумовлена тим, що у цих навчальних закладах та організаціях викладали і працювали мистці, яким присвячені статті-персоналії. Статті у Словнику включають не лише імена діячів, відомих широкому загалу з друкованих джерел, а й призабутих чи просто забутих, твори яких загубилися з плином часу й не збереглися у музейних сховищах. Загалом у Словнику вміщено понад 320 статей.

Перша в Україні велика регіональна художня енциклопедія – «Енциклопедія мистецтва Полтавщини» (2014) Віталія Миколайовича Ханка, яка висвітлює мистецький процес краю від найдавніших часів до початку XXI століття. Увесь матеріал Віта-

лій Миколайович збирав упродовж 40 років. Останні сім років він перевіряв та упорядковував інформацію. В енциклопедії містяться матеріали про творчі долі носіїв просторового, орнаментального й образотворчого мистецтв, дослідників і популяризаторів мистецтва, меценатів і фундаторів храмів, про міста, містечка і села краю, що пов'язані з розвитком мистецтва, музейні установи, мистецькі збірки та колекції, навчальні заклади, промислові артілі та фабрики художніх виробів. Статті розміщені за алфавітом. У статтях-персоналіях подано дати життя за старим і новим стилем, місця народження і смерті за тогочасним адміністративно-територіальним поділом. У статтях наведено перелік праць і їх характеристика, містяться відомості про членство в творчих спілках та організаціях, державні й наукові звання, державні премії, участь у виставках і нагороди, про музеї, у яких зберігаються твори. Наведено цитати російською, англійською, німецькою, польською, сербохорватською, французькою мовами. Всі цитати (крім цитат російською мовою) подаються з перекладом у круглих дужках. Імена і прізвища діячів мистецтва, які народилися або творчо працювали поза межами України, подаються також мовами цих країн. Їх подано 22 мовами для 83 осіб і родів. Статті супроводжуються бібліографією; масивні бібліографічні відомості поділені на рубрики [17: 5-6].

Перебування Т. Г. Шевченка на Полтавщині давно привертає увагу дослідників. У 2005 році вийшла друком перша книга, а у 2009 році – друга книга «Полтавська Шевченкіана: Спроба обласної (крайової) Шевченківської енциклопедії». «Полтавська Шевченкіана» – це об'ємна праця, яка створювалась протягом десятків років краєзнавцем, літературознавцем, письменником Петром Петровичем Ротачем. Долучалися до створення енциклопедії також син письменника Олександр Ротач та дружина Алла Ротач. У ній подаються відомості про перебування Т. Г. Шевченка в Полтавській губернії в 1843–1844, 1845–1846 та 1859 роках: місця, які він відвідував, людей, із котрими зустрічався, присвячував їм свої твори; про полтавців, які працювали над увічненням образу поета і його літературних персонажів; про митців і мистецькі колективи, що торкалися Шевченківської тематики у своїй творчості. Статті розміщені за алфавітом та частково ілюстровані репродукціями творів Шевченка, фотознімками або малюнками.

Маємо також приклад популярної регіональної енциклопедії «Хорольщина» (2007). Цей енциклопедичний довідник містить стисло інформацію про адміністративний устрій, природу, культуру, господарство міста, сіл та сільських рад. Всього включено 540 статей-довідок та майже 150 ілюстрацій. Автори – Андрій Козлов, Володимир Козлов та Юрій Лисенко – зазначають, що це перша спроба створити енциклопедичне видання, яке не претендує на всю повноту висвітлення. У довіднику статті-довідки розміщено за алфавітом. Допоміжний апарат – іменний покажчик, в якому зібрано персоналії і географічні назви.

Проект «Полтавіка. Полтавська енциклопедія» не має аналогів в Україні та фактично є першою спробою впорядкувати й інтегрувати знання про рідний край в загальну картину часу [1: 4]. Проект передбачає випуск 12 тематичних томів: «Природа», «Населення», «Суспільство», «Історія», «Господарство», «Освіта і наука», «Мова і література», «Народна культура», «Професійна культура», «Охорона здоров'я», «Вій-

ськова справа» та «Релігія і церква». Підготовка всіх томів здійснюється одночасно. При цьому щороку визначається том-лідер, навколо якого концентруються зусилля. План реалізації «Полтавіки» – тривалий у часі проєкт, розрахований на кілька етапів. Термін здійснення всього проєкту – 2007–2020 роки, його включено до Програми розвитку інформаційної сфери та видавничої галузі в Полтавській області.

У 2009 році вийшов 12-й том регіональної енциклопедії «Полтавіка. Полтавська енциклопедія» – «Релігія і церква». Автор ідеї, керівник проєкту та головний редактор цього видання – Олександр Андрійович Білоусько. Авторами статей для 12-го тому стали майже 100 осіб. Видання містить 3726 статей. 609 статей становить редакційний матеріал, уміщено 40 сторінок кольорових ілюстрацій на окремих аркушах; у тексті – 1094 ілюстрації, 2 схеми та карти, 4 таблиці. До 12-го тому увійшли статті про релігію всіх спільнот, релігійні конфесії, святині, організації, громади, культові споруди, духовні навчальні заклади, видання релігійного змісту, сакральне мистецтво. Основну увагу приділено християнству як найпоширенішій релігії у краї [14: 476].

У 2015 році вийшов черговий – дев'ятий – том «Полтавіки. Полтавської енциклопедії» – «Образотворче і декоративне мистецтво» у 2-х книгах. Об'єднані в одному томі образотворче і декоративне мистецтво постають як складне, багатогранне художнє явище. Діапазон художньої діяльності митців широкий і не має різкого окреслення. Одними своїми проявами ця діяльність межує з матеріальним виробництвом, іншими – сягає у високі сфери духовності. За основу тому взято мистецтво – без різниці, хто його творив: народні, самодіяльні чи професійні художники. Автори намагалися дати картину художнього процесу, всередині якого художники є не просто представниками різних тенденцій, носіями програм, але людьми свого часу, зануреними у стрімкий потік загального творчого пошуку.

Видання висвітлює найважливіші моменти мистецького процесу на Полтавщині від найдавніших часів до початку XXI століття, дає змогу побачити полтавську складову як невід'ємну частину художньої культури людства. У тематичних статтях дається комплексне висвітлення питань живопису, скульптури, графіки, декоративного і фотомистецтва. Багато статей уводять у науковий обіг раніше невідомі чи мало досліджені пам'ятки і нові фактичні дані; ряд статей присвячено питанням, які раніше не одержували оцінок в радянській науці або свідомо фальшувалися чи замовчувалися. Коло імен художників, включених до видання, широке і різноманітне: це митці, які 1) народилися на Полтавщині, незалежно від того, де жили і працювали потім; 2) народилися де-інде, але якийсь час (іноді тривалий) жили і працювали на Полтавщині, тут померли і поховані; 3) відобразили в своїх творах важливі події з минувшини та сьогодення краю, його природу, пам'ятки історії та культури, створили портрети відомих полтавців; 4) оформляли та ілюстрували літературні твори полтавських авторів, створювали картини, скульптури, театральні декорації за мотивами цих творів; 5) брали участь у виставках, пленерах, інших мистецьких заходах, які відбувалися на Полтавщині; 6) є авторами пам'ятників, меморіальних дошок, встановлених на теренах Полтавщини, а також меморіальних споруд полтавцям, встановлених в інших землях; 7) є авторами творів, які зберігаються в музеях Полтавщини [9: 5–6]. Сутнісна близькість художників, представлених серед своїх колег, стане найбільш неочікуваним відкриттям.

У роботі над 9 томом «Полтавіки» брали участь провідні центри мистецтвознавства Полтавської області — Полтавський художній музей, Полтавський краєзнавчий музей ім. В. Кричевського, а також відомі вчені, представники наукових і творчих колективів, колекціонери. До співпраці залучалися фахівці суміжних наук: археологи, етнографи, архівісти, історики, географи, краєзнавці – всього 51 автор. Видання вражає своєю монументальністю: 1624 сторінки великого формату (50 сторінок займають схеми і таблиці), 719 тематичних і 4316 біографічних статей, 10556 ілюстрацій, з них 2785 портретів, 485 світлин, 2056 тонових і 5230 кольорових репродукцій художніх творів.

До 100-річного ювілею зародження футболу на Полтавщині вийшла «Енциклопедія полтавського футболу (1909–2010)» (2010). Це перша на Полтавщині спроба написання енциклопедичного галузевого видання обласного масштабу. Майже 10 років спортивний журналіст, історик полтавського футболу Анатолій Григорович Ломов спільно з Сергієм Андрійовичем Криворотьком працювали над створенням цієї книги. Весь час автори шукали інформацію по бібліотеках, спілкувалися з живими свідками історичних спортивних подій та з ветеранами футболу. З особистого архіву Ломова в даній книзі розміщено близько 60 відсотків матеріалу. На 561 сторінці в алфавітному порядку розміщені матеріали про футбольні команди, футболістів, тренерів, спортивних журналістів, функціонерів, спонсорів, які зробили свій внесок в становлення, розвиток та популяризацію футболу в Полтавській області. У книзі наведені короткі довідкові статті, факти, події, таблиці, статистичні дані футбольного життя полтавського краю. Вперше об'ємно, глибоко і чітко висвітлені змагання першості і Кубка області, в яких брали участь тисячі команд з усіх куточків Полтавщини. До видання вміщено витяги і звіти із засобів масової інформації різних часів і періодів, а також більше п'ятисот фотографій, більшість з яких надруковані вперше [8: 4]. Чільне місце відведене флагману полтавського футболу – команді «Ворскла».

В енциклопедичному довіднику «Засоби масової комунікації Кременчука: кінець XIX-го – початок XXI ст.» (2010) систематизовано інформацію про місцеву пресу та її розвиток на Полтавщині протягом двох останніх століть. Автор В. Є. Шевченко над дослідженням цієї теми працював майже 7 років. Власне, це перша спроба не лише на Полтавщині, а й у нашій державі створити енциклопедичне видання такого типу. Основну частину книги становлять більше 400 статей-довідок та додатків до деяких статей, розміщених за алфавітом. У статтях зосереджено відомості про ЗМІ Кременчука: журнали, газети, тижневики, бюлетені, збірники, буклети, багатотиражні видання, а також інформацію про друкарні, поліграфічні підприємства, редакції радіо та телебачення, прес-служби, конкурси тощо. До видання також включено інформацію про відомих кореспондентів, редакторів, журналістів місцевої преси, радіо та телебачення. Щоб уникнути повторень матеріалу у споріднених статтях застосовано систему посилань [22: 6]. Назви статей, на які зроблено посилання, виділено жирним шрифтом меншого розміру. У деяких додатках, які розташовані за головною статтею, вміщено оригінали статей, що надають додаткову інформацію про ЗМІ, детально розкривають певний період діяльності, думки дописувача стосовно цього ЗМІ. Довідник доповнює іменний покажчик та список використаних джерел. Фото чи ілюстрації відсутні.

«Книга Пам'яті лікарів Полтавщини» (2013) – галузеве енциклопедичне видання, яке збагачує вітчизняну медицину новими чи призабутими іменами лікарів Полтавщини. Видання вміщує більше 150 імен лікарів [4:3]. Прізвища медиків розміщені за алфавітом. Наведено біографічну довідку та фото.

Протягом 2013–2015 рр. вийшли енциклопедичні видання ученого-мовознавця, публіциста та педагога Миколи Івановича Степаненка «Літературно-мистецька Полтавщина» (2013), «Мовознавча Полтавщина» (2014) та «Літературознавча Полтавщина» (2015). Перше видання містить інформацію (в алфавітному порядку) про міжнародні, всеукраїнські, обласні, міські, районні літературні, літературно-мистецькі, мистецькі та наукові премії, засновані на честь письменників, художників, учених, освітян, життєвий і творчий шлях яких пов'язаний з Полтавщиною. У довіднику зібрана інформація про 51 музей (літературно-меморіальні, музеї-кімнати, шкільні музеї, музеї-садиби тощо), головні книгозбірні області, видання та мистецькі об'єднання, а також міжнародні, обласні, щорічні свята, фестивалі та конкурси. До кожної статті додано фото та джерела.

До енциклопедичного видання «Мовознавча Полтавщина» (2014) увійшли систематизовані відомості про мовознавців-полтавців, про мовну ситуацію, мовну політику, розвиток лінгвістичної думки на Полтавщині в різні історичні періоди. У книзі подано 292 енциклопедичні довідки, об'єднані за алфавітом у шість тематичних груп: «Персоналії», «Відомості про мовознавство та українську мову», «Видання», «Наукові, науково-педагогічні установи, організації, підрозділи», «Культурно-просвітницька діяльність», «Наукові школи» [16: 3–4]. До більшості довідок додано фото та список літератури.

Третя книга М. І. Степаненка «Літературознавча Полтавщина» (2015) є логічним продовженням двох попередніх і являє собою регіональне енциклопедичне видання, у якому представлено систематизовані відомості про літературознавців-полтавців, про всеукраїнські й регіональні видання, про розвиток літературознавчої думки на Полтавщині в різні історичні періоди. У довіднику подано 403 довідки, об'єднані за алфавітом у п'ять тематичних груп: «Персоналії», «Видання», «Наукові, науково-педагогічні установи, організації, підрозділи», «Наукові школи», «Освітня, культурно-просвітницька діяльність» [15: 6].

Отже, регіональні енциклопедичні видання Полтавщини – вартісні набутки та зберігачі знань, які знайомлять світову спільноту з минулим та сучасним життям малої території, надають інформацію про історію та культуру полтавського регіону. Ці видання включають інформативну, пізнавальну, комунікативну, культурну, меморіальну функцію. Для професійного створення таких видань необхідно і достатньо аби виконувались умови наявності наукового потенціалу та соціального замовлення. Подальше створення регіональних енциклопедій сприятиме виявленню лакун в різних галузях знання та розвитку регіональної енциклопедистики в цілому.

Література

1. Віцень Л. Енциклопедія – це книга, яка не старіє з віками: про вихід у світ 12-го тому

- енциклопедії «Полтавіка»: Релігія і церква // Зоря Полтавщини. 2009. 4 груд. с. 4.
2. Жовнір Н. Перша в Україні Шевченківська енциклопедія створена полтавцем: презентували другий том «Полтавської Шевченкіани» Петра Ротача – на жаль, уже після того, як автор перейшов межу вічності... // Нова газета по-полтавськи. 2012. 28 берез. – 3 квіт. (№ 13). С. 7.
 3. Їм крила дала Пирятинщина: енциклопедичний довідник / Пирятинське районне товариство «Світ через культуру»; уклад. Г. Бажан. Пирятин: Пирятинські вісті, 2000. 115 с.
 4. Книга пам'яті лікарів Полтавщини. Полтава: Дивосвіт, 2013. 318 с.
 5. Козлов А. В., Козлов В. А., Лисенко Ю. О. Хорольщина: енциклопедичний довідник. Полтава: Оріяна, 2007. 106 с.
 6. Кривий А. Історичний шлях полтавського футболу на сторінках нової книги: [рецензія на книгу «Енциклопедія полтавського футболу»] // Село полтавське. 2011. 29 лип. С. 9.
 7. Лісіна С. Інтеграція інформаційних ресурсів через регіональні енциклопедії // Матеріали 5 Міжнародної наукової конференції «Інформація, комунікація, суспільство 2016» / Національний університет «Львівська політехніка». Л.: Вид-во Львів. політехніки, 2016. С. 271–272.
 8. Ломов А. Г., Криворотько С. А. Энциклопедия полтавского футбола (1909–2010). Полтава: АСМИ, 2010. 564 с.
 9. Полтавіка. Полтавська енциклопедія: у 12 т. / Центр дослідження історії Полтавщини Полтавської обласної ради; ред. О. А. Білоусько. Полтава: АСМІ, 2015. Т. 9: Образотворче і декоративне мистецтво. Кн. 1: А–Л. 760 с.
 10. Полтавіка. Полтавська енциклопедія: у 12 т. / Центр дослідження історії Полтавщини, Полтавська обласна державна адміністрація; ред. О. А. Білоусько. Полтава: Полтавський літератор, 2009. Т. 12: Релігія і церква. 756 с.
 11. Полтавщина: енциклопедичний довідник / ред. А. В. Кудрицький. К.: УРЕ, 1992. 1024 с.
 12. Ротач П. П. Полтавська Шевченкіана: спроба обласної (крайової) Шевченківської енциклопедії: у 2-х кн. Полтава: Дивосвіт, 2005–2009.
 13. Сенін Н. Усе про Полтавщину: [про енциклопедичний довідник «Полтавщина»] // Урядовий кур'єр. 1993. 24 черв. С. 7.
 14. Степаненко М. Літературно-мистецька Полтавщина: довідник. Гадяч, 2013. 500 с.
 15. Степаненко М. І. Літературознавча Полтавщина: довідник. Полтава, 2015. 668 с.
 16. Степаненко М. І. Мовознавча Полтавщина: довідник. Полтава, 2014. 568 с.
 17. Ханко В. М. Енциклопедія мистецтва Полтавщини: в 2-х т. / НАН України, Ін-т історії України, Центр культурологічних студій. Полтава: АСМІ; К., 2014.
 18. Ханко В. М. Миргородський мистецький словник (кінець XVII – початок XXI сторіччя): персоналії. Полтава: Гротеск, 2005. 370 с.
 19. Ханко В. М. Словник мистців Полтавщини: (архітектори, будівничі, гравери, графіки, декоратори, дослідники й популяризатори мистецтва, керамісти, майстри народного мистецтва, ікономаляри, живописці, мистці гобелена, порцеляни й фаянсу, скульптори): Середина XVII – початок XXI ст. Полтава, 2002. 232 с.

20. Черниш Н. До питання про сучасну типологію енциклопедій // Вісник Книжкової палати. 2015. № 4. С. 3–8.
21. Черниш Н. І. Нариси з історії світової енциклопедичної справи. К.: Наша культура і наука, 2009. 212 с.
22. Шевченко В. Є. Засоби масової комунікації Кременчука: кінець XIX – початок ХХІ ст.: енциклопедичний довідник. Х.: Фоліо, 2010. 588 с.

REGIONAL ENCYCLOPEDIAS IN POLTAVA REGION

The study attempts to review and characterize regional encyclopedias publications of Poltava region. It is concluded that such publications are a valuable achievement of the spiritual and humanitarian development of the region, a means of storing knowledge about the past and the modern life of a small territory, about the history and culture of the Poltava region.

Keywords: *Poltava I. P. Kotlyarevskyi Regional Universal Science Library, Poltavika, Encyclopedia of Art History of the Poltava Region, Dictionary of Artisans in Poltava Region, Encyclopedia of Poltava Football, The book of the Memory of Doctors in Poltava Region, Khorol region, Pyryatyn region.*